

СЕКЦІЯ 4. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

SECTION 4. PUBLIC ADMINISTRATION: MODERN PROBLEMS AND PROSPECTS

Барвінок Вероніка Юрївна,

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин
Сумський державний університет
м. Суми, Україна

Воронцова Анна Сергіївна,

к.е.н., старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин
Сумський державний університет
м. Суми, Україна

СТЕЙКХОЛДЕРСЬКИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В КОНТЕКСТІ ПРАЦЕВЛАТУВАННЯ: АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ

Ситуація з пандемією COVID-19 показала неефективність нинішньої системи освіти та її неготовність швидко адаптуватися під непередбачувані обставини. Окрім того, українська освітня система гостро відчувала й інші проблеми, зокрема невідповідність вимогам ринку праці, високу теоретизованість матеріалів та низький рівень знань випускників тощо. Все це потребує переосмислення управління системою вищої освіти. Основоположною одиницею даної системи є учасники, які доцільно розглядати з точки зору стейкхолдерського підходу.

Опар Н. В. вивчає поняття «стейкхолдерів» для забезпечення якості системи вищої освіти за умови взаємодії всіх учасників. Так, зацікавлені сторони – люди, суб'єкти господарської діяльності, суспільство і держава, оскільки вони одночасно виступають як замовник і споживач освітніх послуг. Так, в його дослідженні існують чотири групи стейкхолдерів: держава, заклади вищої освіти, роботодавців/бізнес-середовище та суспільство [4, с. 28].

На рівні законодавства України виділяється три ключових суб'єкта: держава (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та інші), заклад вищої освіти та здобувачі вищої освіти [2, с.1].

У статті Піскурської Г. представлено наступний синонімічний ряд для поняття «stakeholders»: «причетна сторона», «зацікавлена сторона», «група впливу», «коаліція впливу», «учасники коаліції», «зацікавлена група», «цільова аудиторія», «група інтересів» [5, с. 71].

Група авторів на чолі з Лебідь І.Г. запропонували в роботі матрицю стейкхолдерів, серед яких виділяється: 1) державний орган виконавчої влади у сфері освіти та науки, 2) заклади освіти та науки та 3) трансферні організації передачі знань [2, с. 49].

У роботі Піскурської Г. зацікавлені особи представлені з точки зору моделі попиту-пропозиції освітніх послуг: постачальники (органи фінансування та громада); користувачі продуктів (студенти); користувачі результатів (роботодавці), співробітники сектора (науково-педагогічні працівники та адміністратори). Автор наголошувала на грамотно вибудовану взаємодію зовнішнього та внутрішнього середовищ, так як зовнішнє – джерело ресурсів для освітньої системи, а внутрішнє – ресурсний потенціал [5, с.72].

Опар Н.В. додав, що сучасний процес забезпечення якості вищої освіти в Україні характеризується особливостями роботи, специфікою взаємодії на чотирьох рівнях: а) рівень організації роботи викладача, б) рівень організації роботи освітнього закладу, в) рівень організації роботи студентів, г) рівень організації участі роботодавців [4, с. 28].

При цьому, більшість авторів зазначають, що стейкхолдерський підхід є дуже складним, оскільки передбачає визначення, хто із зацікавлених сторін і якою мірою відповідає за забезпечення якості освітніх послуг попри різне сприйняття поняття «якість» [4, 5]. У даному підході є необхідним визначати цілі та систему мотивацій зацікавлених осіб, однак ідентифікація стейкхолдерів здебільшого встановлюється галузевою специфікою [2, с. 51]. На думку Піскурської Г. обов'язкова умова розуміння очікувань, інтересів і потреб різних груп стейкхолдерів [5, с.73].

В контексті працевлаштування, стейкхолдерський підхід використовують Рук Л., Слоун Т., та пропонують впровадження праце-інтегрованого навчання («work-integrated learning»). Дослідження, проведені за участю чотирьох груп (вчені, студенти, професіонали і консультанти з питань кар'єри) виявили різні, а іноді і конкуруючі розуміння можливості працевлаштування [1, с. 56]. Група авторів на чолі з Шевченко Т. М. пропонують для успішної співпраці стейкхолдерів, зокрема закладів освіти та роботодавців проведення щорічних спільних заходів (конференцій, тренінги тощо) [6, с. 238].

Як висновок відмітимо, що стейкхолдерський підхід широко досліджується вітчизняними науковцями в контексті підвищення якості вищої освіти, та успішно виявляє недоліки сучасної системи управління. Проаналізовані праці підтверджують доцільність використання даного підходу на рівні держави та вибудовування багатогранних відносин між стейкхолдерами. Так, всі зацікавлені групи матимуть можливість визначати пріоритетні напрямки підготовки в управління системою вищої освіти та допоможе досягти оптимальної траєкторії розвитку в сучасних реаліях українського суспільства.

Список використаних джерел

1. Rook L., Sloan T. Competing stakeholder understandings of graduate attributes and employability in work-integrated learning. 2021. P. 41-58.
2. Про вищу освіту : закон України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Лебідь І.Г., Ткаченко В.А., Хрутьба Ю.С. Діагностика стейкхолдерів інноваційних освітніх проєктів. *Управління розвитком складних систем*, 2020. № 43. С. 47-53.
4. Опар Н. В. Особливості взаємодії стейкхолдерів у процесі державного управління забезпеченням якості вищої освіти в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*, 2020. № 2(25). С. 25-29.

5. Піскурська Г. Стейкхолдерський підхід у забезпеченні якості вищої освіти. *Педагогіка, психологія та соціологія*, 2019. С. 69-77.

6. Шевченко Т. М., Щербиніна М. Б., Фаузі Є. С. Досвід активної взаємодії зі стейкхолдерами як фактора підвищення іміджу закладу вищої освіти. *Дніпровський національний університет імені Олеся Гончар*, 2021. С. 238-239.

Бережна Анна Вікторівна,
здобувач вищої освіти групи МПА-20-1
Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна
Науковий керівник: Самойлова Ірина Іванівна,
к.н.держ.упр., доцент, доцент кафедри менеджменту
Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Тенденції розвитку сучасного суспільства відображають необхідність формування нових підходів до організації та реалізації публічного управління, що підтверджується реорганізацією органів влади, вдосконаленням нормативно-правової бази для підвищення ефективності їх діяльності, розширенням переліку публічних послуг, інтеграцією нових інформаційних технологій і управлінських структур у межах сформованої системи «електронного урядування» [1, с. 11].

На теперішній час управління в Україні все ще знаходиться на стадії розвитку. Для успішного функціонування інструментів управління важливі реформаторські процеси в органах управління державою та чітка координація різних ініціатив управління за результатами. В сучасних умовах в Україні відбувається реалізація різних напрямів реформування системи виконавчої влади. При цьому кожен реалізований напрям містить не лише заходи,